

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يا ايها الناس اتقوا ربكم الذي خلقكم
من نفس واحدة وخلق منها زوجها وبث
منهما رجا لا كثير أو نساء واتقوا الله الذي
تسألون به والارحام ان الله كان عليكم
رقيبا (۱)

پایگاه بانوان

دوماه جمادی که از پی هم میآیند اختصاصی خاص بجامعه زنان دارند زیرا در اولی
بشهادت پیشوای زنان جهان فاطمه پاکدامن سوگواریم و در آخر به میلاد مسعود حضرتش
که درود یزدانی بر او باد مسرور و شادمان.
همین مناسبت بما چنین فرصتی میبخشد که در مقام والای زن مسلمان سخن گوئیم و
خدمتی را که آئین پاک قرآن به این عنصر عزیز و حساس عنایت کرده است تا آنجا که آگهی
و توان داریم بیان کنیم.

از دیر زمان طبقه مردان بحکم سلطه و قدرتی که داشتند زنان را بیرحمانه به مهمیز
ستم می کشیدند و نه تنها حقوقشان را پایمال هوای خویش می ساختند بلکه زنان را در سلك
انسان نمی شمردند و آنانرا همچون ائاثه خانه دست بدست میگردانیدند و شگفتا در یونان
که مهد مدنیت بشر بود برخلاف اصول فطرت و انصاف آنانرا میفروختند و می بخشیدند
و بکرایه میدادند (۲) چنانکه مادرد هوستن خطیب و گزان تیب همسر سقراط هم از این
سرنوشت مشموم برکنار نماندند (۳)

ولی ندای عدالت بخش قرآن زنان و مردان را پدیدۀ ساختمان و آفرینشی واحد
اعلام داشت و بانوان را موجب آرامش خاطر و پایگاه دوستی و رحمت معرفی کرد و چنین
فرمود :

۱- آیه اول سوره نساء

۲- حقوق زن در اسلام و اروپا

۳- la sociologi تألیف شارل لتورنر

ومن آیاته ان خلق لكم من انفسكم ازواجاً لتسكنوا اليها و جعل بينكم مودة ورحمة ان في ذلك لآيات ليقوم يتفكرون (۱)

عجیب است که فرزندان پسراندیشه و دانشوران میزان خرد را درباره زن بغلط بکارمی انداختند وزن را موجودی پاک نشدنی و زاده شیطان می شمردند و حکیم اسپارتی بانوان را حیواناتی درازموی و کوتاه فکرمی شناخت و اعراب هم بگفته او این مثل را در ادبیات خویش می آوردند و می گفتند (المرأة حیوان طويل الشعر قصير الفكر) (۲)

اما اسلام فصل امتیاز بشر را پرهیزگاری و شایسته کاری دانست و پیشوای معظم

مسلمین فرمود ((المرأة الصالحة خير من الف رجل غير صالح) (۳)

رومیان هم با آنهمه غوغای عظمت و تمدن، روش بیداد گرانه ای نسبت به نسوان معمول میداشتند و یک مرد رومی حق داشت بزندگان دختر یازن خود بدون هیچگونه پی گیری خاتمه دهد (۴) و حال اینکه اسلام محبت و احترام زنان را واجب شمرد و پیامبر مسلمین فرمود (من اخلاق الانبياء حب النساء) (۵) در نظر بودائیهی هند طبق تعلیمات (سیدارتا بودا) (۶) زندگی زناشوئی آکنده و ملوث از شهوات و کثافات دنیوی است (۷) اما دین اصیل اسلام زناشوئی را که موجب ادامه حیات انسانیت و بقای نسل است امری مقدس و محترم میدانند وزن را برای مرد موجودی گرانبها می شمارد و پیامبر اکرم میفرماید (ما اعطى احد شيئاً خيراً من امرأة صالحة) (۸)

یهودیان نیز برای زن ارزشی قائل نبودند و بطوریکه از سفر تثنیه تورات استفاده میشود شهادت و سوگند زنان مقبول نمی باشد (۹)

مسیحیان نیز بهمین ناروایی ادامه دادند و حتی در مجمع دینی فرانسه که بسال ۵۸۶ میلادی تشکیل گردید بحث درباره ماهیت زن کردند که آیا انسان است یا حیوان و بالاخره چنین نظر دادند که: (زن انسان است ولی برای خدمت مرد آفریده شده است) (۱۰)

تأسف اینجاست که ملت های ظاهراً متمدن قدیم نه تنها برای زن مالکیتی قائل نمی

- ۱- سورة روم آية ۲۰
- ۲- حقوق و حدود زن در اسلام
- ۳- جامع الاخبار
- ۴- حقوق زن در اسلام و اروپا
- ۵- وسيلة العفاف
- ۶- siddartha buddha
- ۷- حقوق و حدود زن در اسلام
- ۸- جامع الاخبار
- ۹- الاسلام والمرأة
- ۱۰- حدود و حقوق زن در اسلام

شدند بلکه او را مملوك مرد میدانستند و در یونان و روم قدیم زن شخصیت حقوقی نداشت و در مقابل شوهر و پدر حق مالکیت، معاشرت و رفت و آمد و حتی حق حیات از او سلب گردیده بود و تا همین اواخر زنان اروپائی هم بدون اجازه شوهر حق تصرف در اموال خود را نداشتند (۱) ولی اسلام در چهارده قرن قبل چنین حق مسلمی را برای زنان برسمیت شناخت و گفت **(للرجال نصيب مما اكتسبوا وللنساء نصيب مما اكتسبن)** (۲)

و در مورد ارث باید گفت زن نه تنها وارث نبود بلکه بصورت میراث از پدری به پسری میرسید و همچنان در معرض بیع و شری قرار میگرفت و حتی تا قرن سیزدهم (۱۲۶۲) در شمال اروپا دختران را از ارث بهره‌ای نبود ولی دین جاودانی اسلام بزنان و دختران حق میراث بخشید و قرآن عزیز چنین دستور داد **(للرجال نصيب مما ترك الوالدان والاقربون وللنساء نصيب مما ترك الوالدان والاقربون)** (۳) و همین جهت است که دانشمند شرق شناس اروپائی موسیو **بارتلمی سن هیلر** میگوید (اسلام اولین مذهبی است که در اصلاح حال زنان و ترقی و تعالی آنان قدم‌های خیلی وسیعی برداشته است) (۴) دیگر ما را ننگ آید که از وضع اسف بار زنان در عصر جاهلیت عرب سخن گوئیم و از ازدواج‌های پلید و رسوائی، بمانند زناشوئی های دستجمعی **(الرهط)**، بارداری **(الاستبضاع)**، تعدوی **(البدل)**، دوستانه **(الخلدن)**، همگانی **(الجمع)**، بر سبیل معاوضه **(الشغار)** و بالاخره زناشوئی روسپیانه **(نکاح السفاح)** (۵) بیانی بمیان آوریم و بیش از این نسرده که لکه‌های فضیحت را بردامان شرف بشریت نشان دهیم. داستان غم انگیز دختر کشی و زنده بگور کردن نازنینانی بی گناه **(و ادا البنات)** هم که هنوز بصورت يك تراژدی جانگداز در صفحات تاریخ بچشم میخورد از فجایع بزرگی بود که عرب جاهلیت در نهایت سنگدلی و قساوت مرتکب آن می‌شد و قصه دختر کشی **قیس بن عاصم** را که سیزده دختر بیگناه را کشت و یازنده بگور نمود و خویشتن در پیشگاه رسول الله (ص) باین جرم بزرگ اعتراف کرد همه میدانند (۶) و مستشرق نامی اروپائی **گوسن دو پرسوال** (۷) هم باین داستان جنایت بار اشاره کرده است.

دختر فروشی اعراب هم که جگر گوشگان خود را به سه شتر میفروختند ضبط در تاریخ است چنانکه **صعصعة بن ناجية مجاشعی** به محضره قدس رسول اسلام (ص) راه یافت و عرضه

۱- حقوق زن در اسلام و اروپا

۲- سورة نساء آية ۳۲

۳- سورة نساء آية ۷

۴- تمدن اسلام گوستا اولبون

۵- حقوق و حدود زن در اسلام

۶- نهاية الارب

۷- Caussin de perceval

داشت که دوپست وهشتاد دختر را به این ثمن بخش خریده و از هلاکت رهایی داده است و فرزدق شاعر در قصیده‌ای اقدام جد خود صمصمه را در این مورد می‌ستاید و به آن مباحثات میکند . (۱)

قرآن مقدس هم بدختر کشیهای اعراب اشاره میکند و میگوید (واذا الموءودة سئلت بای ذنب قتلت) (۲) ولی اسلام بدختران عزت و حرمت بخشید و آنانرا عزیز و گرامی داشت و گاهی دختران را به پسران مقدم شمرد چنانچه پیشوای مسلمین فرمود :

(من حمل طرفة من السوق فليهدأ بالاناث قبل الذكور) (۳) و در جای دیگر برتری بخشیدن پسر را بدختر و اهانت بر دوشیزگان را دوست نمیدارد و بر کناره از آن را شرط ورود به بهشت میداند و میفرماید من كان له انثى ولم يهرنها ولم يؤثر ولده عليها ادخله الله تعالى الجنة و بهمین جهت است که مسیود و آمیسی (۴) میگوید در اسلام زنان را بسیار احترام نموده و با کمال ادب و مردانگی نسبت بآنان رفتار می‌کنند و اندر سه می‌افزاید (محمد ص) میکوشید که مرحبات و علل نیکی حال زن فراهم شود) (۵)

هنوز دیر و زود بود که شارلمانی امپراطور بزرگ فرانسه دندانهای خواهرش را بادت بند آهین شکست (۶) ولی در چهارده قرن قبل پیشوای مسلمانان فرمود (لا تضر بوا نساءکم فمن ضر بهن بغير حق عصى الله ورسوله) (۷) و فرمود (خيرکم خيرکم لنسائه وانا خيرکم لنسائی) و (استوصوا بالنساء خيرا) مسیو و سمو در باره خوشبختی زن مسلمان گفت (اسلام برای زن تعهداتی کرده که خوشبختی او را تضمین نموده است) و مسیو دو انثرینی (۸) بیان این حقیقت را چنین تکمیل کرده (زنان مسلمان روحشان دارای تربیت عالی و خالی از خاطرات مشوش و خطرناک است) (۹)

این بود بزرگداشت پیامبر اسلام از زنان مظلوم و مصدومی که در روزگاران پیش در شمله‌های رنج و شکنج مردان می‌سوختند و می‌ساختند، چه انعام و اکرامی از این ارزنده تر

۱- قصص العرب . مجمع الامثال

۲- سورة تکویر آیه ۹

۳- حسن الاسوه

۴- M. de Amicis

۵- اسلام و روحیه مسلمانان

۶- تاریخ loharain

۷- جامع الاخبار

۸- M. de vanginy مدیر السنه قاهره

۹- تمدن اسلام گوستا و لوبون

که این قائم عظیم ملکوتی بفرماید (ما اكرم النساء الا لكريم وما اهانهن الا للثيم)
وهمین حقیقت است که استاد لانیتر مستشرق منصف غرب را وادار کند که بگوید (همانا
که محمد(ص) مقام زن را بالا برده و به او ترقی و بزرگی بخشیده است) (۱)

باز در اینجا پیامبر عالیقدر ما اکمال ایمان را در حسن معاشرت زنان میدانند و در بیان
کریمه (و عاشروهن بالمعروف) (۲) میگوید (اکمل المؤمنین ایمانا احسنهم
خلقا والظفرهم باهله)

بالاخره زن در پرتو تعالیم عالیله اسلام از موهبت دانش، آسایش، آزادی در انجام
فرائض الهی، عفاف، ایمان، کرامت، شخصیت حقوقی و اجتماعی و بالاخره همه مزایای
عالی انسانی برخوردار میگردد چنانکه دوشیزه دورینچ انگلیسی میگوید (تعلیمات
اسلام برای زن مسلمان آسایش جهانی را تضمین نموده است)

ولی اسلام برای تضمین خوشبختی انسانها و استحکام بنای خانواده و جلوگیری از
مفسدت و گناه و شهوت برای خدمت و فعالیت زن حریم و حدودی قائل شده و مرکز
خدمات ارزنده زن را محیط خانه و پرورش فرزندان پاک و سلیم و توجه به شئون خانوادگی
و شوهرداری قرار داده و آنرا برای زن جهادی عظیم دانسته است چنانکه پیشوای مسلمین
فرمود (جهاد المرءة حسن التبعيل) (۳)

و این بر طبق اصول خورد و فطرت است که مرد با استفاده از نیرومندی و خشونت
خویش به مبارزه زندگی بپردازد و زن در پرتو عواطف رقیق و شکیبائی و حوصله خدادادش
در خانه بشوهرداری و تربیت فرزند که اهم و ظایف خلقی و خلقتی اوست اهتمام ورزد، نه
آنکه اندام نازک و کم توانش در لابلای دنده های ماشینیزم خورد گردد و یاد در برابر دیدگان
شهوت آلود مردان ناپاک، گوهر عصمتش در خطر تعرض افتد.

اسلام با چنین دستورات و تعالیم عالیله خویش زنان بزرگ و مقدسی را چون فاطمه، زینب،
سکینه (ع) و دیگر بانوان بزرگ و مجاهد و عقیف و با ایمانی تربیت کرد که بزرگترین سرمشق
زنان جهان و نیکوترین اسوه جامعه نسوانند و اینک فاطمه اطهر دخت پیامبر (ص) باروح پاک
و ملکوتی خویش در برابر ماقرار دارد و زنان جهان را به پیروی از رفتار سعادت بخش
خویش میخواند زیرا محبت و متابعت روش کریمانه او رهائی از آتش خشم الهی را حائز
است چنانکه باب والايش فرمود (انما سمیت ابنتی فاطمة لان الله تعالی فطمها و فطم
محبیها من النار) (۴)

۱- ادیان جهان

۲- سوره نساء آیه ۲۳

۳- الاصابه، المرءة العربية، حسن الاسوة

۴- ینابیع الموده ج ۲ ص ۱۷

بهتر است در چنین هنگامه‌ای که نام اقدس فاطمه (ع) همه جا را نور و سرور می‌بخشد و در کنار خوابگاه پاک فرزندان معصومش حضرت علی بن موسی الرضا (ع) از پیشگاه مقدس خداوندی بخواهیم که ما را در عداد دوستداران فاطمه (ع) و فرزندان گرامیش قرار دهد و جامعهٔ نسلان اسلامی را در پرتو روش و منش دخت عزیز نبی اسلام و پیشوای زنان جهان از انحراف و گناه و جهل برهاند و بسوی سعادت روشن و محتومی که در انتظار زنان مسلمان است هدایت فرماید انشاءالله

فخرالدین حجازی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی